

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЦИФРОВІ ІНСТРУМЕНТИ

ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Рівень вищої освіти – перший

(бакалаврський) Освітня програма **013**

«Початкова освіта»

Спеціальність **013 «Початкова освіта»**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №7 від «12» грудня 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Цифрові інструменти літературної освіти в початковій школі
Викладач (-і)	Доктор філологічних наук, професор Качак Тетяна Богданівна
Контактний телефон викладача	0990475972
Е-mail викладача	tetiana.kachak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Четвер, 15.00, 701 ауд. (Бандери, 1) або https://us04web.zoom.us/j/3021985286?pwd=TFIWRURHYIBC VitaV3 ZyU0VtSGE4dz09
2. Анотація до навчальної дисципліни	
Предметом вивчення навчальної дисципліни є робота з цифровими інструментами та онлайн-сервісами, ефективними в реалізації змісту й завдань літературної освіти в початковій школі; опанування сервісів і програм для створення літературних медіапродуктів, актуалізації нових методів і підходів мотивації до навчання та формування літературної компетентності молодших школярів.	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань, вмінь і навичок організації літературної освіти в початковій школі з активним використанням ефективних ІТ-технологій. Основними цілями вивчення дисципліни є підготовка учителів початкової школи до реалізації змісту й завдань літературної освіти, які володіють - фундаментальними знаннями змісту літературної освіти НУШ; - відповідними компетентностями, необхідними для організації процесу навчання мовно-літературної галузі, зокрема літературного читання в початковій школі з використанням цифрових інструментів та інших інноваційних технологій; - практичними й методичними навичками проведення уроку, розвитку дитячого читання й формування літературної компетентності молодших школярів з використанням ІТ-технологій; - креативним педагогічним мисленням, здатністю до інноваційної діяльності та саморозвитку.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

У процесі вивчення дисципліни студенти набувають **інтегральної** (здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності у сфері педагогічної освіти), загальних та фахових компетентностей.

Загальні компетентності:

КЗ-1. Загальнонавчальна. Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями, зокрема інноваційними методичними підходами, сучасними системами, методиками, технологіями навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; чинним нормативним забезпеченням початкової освіти тощо.

КЗ-2. Інформаційно-аналітична. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу, систематизації й узагальнення інформації, зокрема професійно-педагогічної, з різних джерел та формулювання логічних висновків.

КЗ-3. Дослідницько-праксеологічна. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми, зокрема в процесі професійно-педагогічної діяльності. Здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.

КЗ-4. Комунікативна. Здатність спілкуватися державною мовою на офіційно-діловому рівні; володіти навичками нормативного літературного мовлення (його усною та писемною формою) в різних сферах комунікації.

КЗ-6. Етична. Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури поведінки у стосунках із дорослими й дітьми на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики (професійної етики вчителя початкової школи).

КЗ-7. Соціокультурна. Здатність застосовувати знання, пов'язані із соціальною структурою та національною специфікою суспільства, з особливостями соціальних ролей; здатність до орієнтування у соціальних ситуаціях, розуміння соціального контексту художніх творів. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо; спроможність ідентифікувати себе з цінностями професійного середовища; наявність професійної позиції вчителя. Здатність до цінування та поваги до різноманітності і мультикультурності; надання рівних можливостей учням різних національностей та різних розумових здібностей, толерантне ставлення до їхньої культурної спадщини, індивідуальних особливостей.

КЗ-8. Міжособистісної взаємодії. Здатність до ефективної міжособистісної взаємодії; зокрема, здатність успішно взаємодіяти з керівництвом, колегами, учнями та їхніми батьками; володіння алгоритмами конструктивного вирішення педагогічних конфліктів. Здатність працювати в команді, здатність до співпраці, групової та кооперативної діяльності. Здатність бути критичним і самокритичним, наполегливим щодо поставлених завдань і взятих зобов'язань.

КЗ-9. Професійна мобільність. Здатність та готовність швидко й успішно опановувати інноваційні технології, набувати знань та вмінь, здатність до саморозвитку і модернізації власної діяльності.

КЗ-11. Рефлексивна. Здатність ефективно та адекватно здійснювати рефлексивні процеси, що сприяє розвитку й саморозвитку учнів, творчому підході до навчально-виховного процесу початкової школи. Здатність оцінювати результати педагогічних впливів та забезпечувати якість діяльності навчання, розвитку й виховання учнів початкової школи; здатність до педагогічної рефлексії.

КЗ-13. Інформаційно-комунікаційна. Здатність до застосування сучасних засобів інформаційних і комп'ютерних технологій для розв'язання комунікативних задач у професійній діяльності вчителя початкових класів й у повсякденному житті.

КЗ-14. Цифрова компетентність. Здатність критично оцінювати цифровий контент, безпечно використовувати цифрові технології, засоби комунікації для вирішення професійно-педагогічних задач, навички етичної поведінки в цифровому інформаційно-комунікаційному середовищі.

Фахові компетентності:

СК-1. Предметна компетентність.

Здатність до застосування знань, умінь і навичок із циклу професійно-наукових дисциплін, що є теоретичною основою побудови змісту мовно-літературної освітньої галузі та її змістових ліній.

Готовність до практичного використання системи педагогічних знань, умінь і навичок у навчальному процесі початкової школи

Здатність до організації навчальної діяльності у початковій школі у відповідності до вимог НУШ

Вільне володіння навчальним матеріалом, методами, прийомами, засобами і формами навчання, мистецтвом усного мовлення.

Здатність використовувати електронні освітні ресурси та цифрові інструменти для освітніх цілей.

Уміння проектувати, моделювати та обґрунтовувати інновації, прогнозувати результати їх упровадження.

Здатність розглядати медіа як інструмент освітньої діяльності, як інноваційний освітній зміст навчання, як конструктор освітнього процесу, як спосіб активізації роботи в режимі інтерактивного навчання.

Здатність застосовувати технологічний інструментарій, медіаресурси та цифрові медіазасоби навчання на різних етапах освітньої діяльності шляхом оволодіння інформаційно-педагогічними технологіями повного циклу (пакет освітніх програм, тренажерів, тестерів, відеоігор, діагностичних методик).

СК-1.1. Філологічна компетентність. Здатність до застосування професійно профільованих лінгвістичних і літературознавчих знань, умінь та навичок, що становлять теоретичну основу початкового курсу мови навчання, мови вивчення, іноземної мови, літературного читання та їх окремих змістових ліній. Складниками філологічної компетентності є лінгвістична, мовленнєва, літературознавча, а також уміння аналізувати художні твори, критично осмислювати й оцінювати прочитане, давати оцінку зображеному; здійснювати відбір книг для дитячого читання й організовувати промоцію дитячих книг і читання, формувати читацьку культуру учнів з використанням ІТ-технологій.

СК – 4. Методична компетентність. Здатність ефективно діяти, розв'язуючи стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів мовно-літературної освітньої галузі та її змістових ліній, визначених Державним стандартом початкової освіти.

СК – 4.5. Проектувально-моделювальна. Здатність моделювати та організовувати процес навчання літературного читання в початковій школі; спроможність учителя обирати необхідні засоби, форми і методи організації діяльності учнів у процесі навчання.

СК – 4.6. Технологічна. Здатність упроваджувати сучасні навчальні технології, інноваційні підходи, передовий педагогічний досвід до навчання окремих питань літературного читання в початковій школі.

СК – 5.3. Інтерактивна. Здатність педагога організовувати ефективну спільну навчально-виховну діяльність і педагогічне спілкування; здатність співпрацювати для досягнення поставленої мети, знаходячи при цьому шляхи взаємодії зі всіма суб'єктами навчально-виховного середовища.

Програмні результати навчання:

Знання:

- критичне осмислення та інтегрування знань про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування початкової освіти в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах;
- володіння системою знань із дисципліни «Цифрові інструменти літературної освіти в початковій школі», теоретичних основ мовно-літературної освітньої галузі,

визначених Державним стандартом початкової освіти;

- знання мети, завдань, змісту, методів, організаційних форм і засобів початкової освіти, сутності процесів виховання, навчання й розвитку учнів початкової школи;
- знання вікових особливостей дітей, специфіки їх сприйняття, пізнавальних і мисленнєвих процесів;
- знання сутності методичних систем навчання учнів початкової школи мовно-літературної освітньої галузі, сучасних методів навчання в умовах інклюзії та дистанційного навчання.

Вміння і навички:

- уміння застосовувати знання із дисципліни у педагогічній діяльності;
- уміння створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти літературному читанню, адаптувати її до різних умов освітнього процесу з використанням цифрових інструментів;
- уміння здійснювати моніторинг якості навчальних досягнень учнів з певної теми, контроль і оцінювання навчальних досягнень молодших школярів згідно з критеріями оцінювання та відповідно до державних вимог до рівня навчальних досягнень учнів, визначених програмою з читання;
- уміння проводити уроки в початковій школі, аналізувати урок щодо досягнення його мети й завдань, оцінювати ефективність застосованих форм, методів, засобів і технологій, використовувати інноваційні технології вивчення мовно-літературної галузі в класі з інклюзивним навчанням;
- уміння проектувати зміст і методичний інструментарій проведення виховних заходів, спрямованих на розвиток читацької культури учнів початкової школи;
- уміння застосовувати інноваційні технології та цифрові інструменти в навчанні мовно-літературної освітньої галузі початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.

Комунікація:

- здатність спілкуватися академічною українською мовою в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії;
- уміння організовувати та управляти робочими та освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси;
- здатність здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу;
- уміння моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи.

Відповідальність і автономія

- здатність відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій діяльності в галузі початкової освіти;
- планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; доводити власну наукову позицію;
- складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни				
Вид заняття		Загальна кількість годин		
лекції		12 год.		
семінарські заняття / практичні / лабораторні		18 год.		
самостійна робота		60 год.		
Ознаки навчальної дисципліни				
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий	
8	013 «Початкова освіта»	4	Вибірковий	
Тематика навчальної дисципліни				
Тема		кількість год.		
		лекції	заняття	сам. роб.
Тема 1. Літературна освіта молодших школярів в контексті розвитку ІТ-технологій		1	2	8
Тема 2. Мультимедійні презентації на уроках літературного читання. Цифрові сервіси для створення мультимедійних презентацій.		1	2	6
Тема 3. Інфографіка у роботі з мовно-літературним матеріалом в початковій школі. Цифрові сервіси для створення інфографіки.		2	2	6
Тема 4. Ментальні карти як засіб візуалізації, структурування матеріалу та аналізу прочитаного. Coggle. It та інші цифрові сервіси для створення ментальних карт.		2	2	8
Тема 5. Інтерактивні плакати в літературній освіті молодших школярів та їх створення у програмах ThingLink, Genial.ly, Glogster		1	2	6
Тема 6. LearningApps – сервіс для створення вправ і завдань на основі прочитаного.		1	2	6
Тема 7. Цифрові інструменти для колективних письмових і творчих робіт. Робота з літературним матеріалом в програмах Padlet, Canva.		2	2	6
Тема 8. Цифрові інструменти для проведення рефлексії як етапу уроку мовно-літературної освітньої галузі.		1	2	6

Тема 9. Створення буктрейлерів та відеовідгуків у контексті популяризації дитячої книжки і читання. Робота з відеоредакторами.		1	2	8
ЗАГ.:		12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Семінарське заняття 5 б. х 9= 45 б. Самостійна робота – 5 б. Індивідуальний проєкт - 20 б. Тестування 30 б. Разом 100 б.			
Вимоги до письмових робіт	Студенти проходять тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання (макс. бал – 30 б.), та готують індивідуальний проєкт, суть якого полягає у створенні медіапродукту (інтерактивного плаката, буктрейлера чи відеовідгуку на прочитану книжку).			
Семінарські заняття	Робота на кожному семінарському занятті складається з підготовки питань, запропонованих у плані заняття, та виконання завдань, запропонованих для самостійної роботи (роботи, виконані з використанням цифрових інструментів, які вивчають, завантажують у класрум). За умови успішно виконаного завдання в повному обсязі за одне заняття студент отримує макс. 5 б.			
Умови допуску до підсумкового контролю	До підсумкового контролю студент допущений за умови виконання 60 % завдань та пройденого тестування на сайті дистанційного навчання			
Підсумковий контроль	Залік виставляється на основі отриманих оцінок за практичні заняття, індивідуальний проєкт, самостійну роботу та контрольну роботу.			
7. Політика навчальної дисципліни				
<u>Письмові роботи:</u> Письмові роботи студенти виконують з використанням сучасних цифрових інструментів та здають у класрум. Неприпустимо використовувати чужі роботи чи їхні фрагменти. <u>Академічна доброчесність:</u> Обов’язкове дотримання академічної доброчесності. Неприпустимі плагіат та списування. <u>Відвідування занять:</u> Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов’язкове. Пропущені заняття студент відпрацьовує, індивідуально виконуючи передбачену у плані лекційного чи практичного занять роботу. Для цього використовуються: усне опитування; перевірка виконаних завдань; заслуховування і перегляд відеопрезентацій; перевірка виконаної, передбаченої програмою курсу самостійної роботи. <u>Неформальна освіта:</u> за публікації статей, участь у конференціях чи отримані сертифікати студент отримує додаткові бали (2 б. за кожен вид роботи)				
8. Рекомендована література				

1. Качак, Т. Б. Цифрові інструменти літературної освіти майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2021. Вип. 86(6). С. 144–169. <https://doi.org/10.33407/itlt.v86i6.4079>
2. Качак Т. Літературна освіта молодших школярів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2022. 100 с.
3. Качак Т. Літературна освіта молодших школярів. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 44 с. <http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/2075/1/%D0%9A%D0%B0%D1%87%D0%B0%D0%BA%20%D0%A2.%20%D0%9B%D1%96%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%B0.pdf>
4. Kachak, T., Blyznyuk, T., Hryvnak M. Speech development of younger school students using children's literature and digital tools. *Гірська школа українських Карпат: науково-методичний журнал*. 2023. Вип. 28. С. 96-100.
5. Качак Т. Б. Література для дітей і дитяче читання у контексті сучасної літературної освіти: збірник науково-методичних статей. Івано-Франківськ: Тіповіт, 2013. 132 с.
6. Качак Т. Б. Українська література для дітей: підручник. К.: ВЦ «Академія», 2018. 352 с.
7. Качак Т. Б., Круль Л. М. Зарубіжна література для дітей: підручник. К.: Академвидав, 2014. 416 с.
8. Качак Т. Б. Методика навчання літературного читання як компонент інтегрованого курсу «Дитяча література та методика навчання літературного читання»: Курс лекцій. Івано-Франківськ, 2020. 172 с.
9. Качак Т. Б. Літературна освіта майбутніх учителів початкової школи в умовах дистанційного навчання. *Матеріали звітної наукової вебконференції викладачів, докторантів, аспірантів університету за 2020 рік ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»*, 5–9 квітня 2021 р., м. Івано-Франківськ. Електронне видання. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2021. С. 13-14.
10. Kachak Tetiana, Kachak Khrystyna. Mind Maps as a Tool for Visualization and Structuring of Linguistic and Literary Material in the Process of Teaching Students. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2022. Vol. 9, No. 1 (Apr. 2022), 92-100. DOI: <https://doi.org/10.15330/jpnu.9.1.92-100>
10. Качак Т. Використання цифрового сервісу Learningapps у літературній освіті майбутніх учителів початкової школи. *Модернізація освітнього середовища: проблеми та перспективи в контексті євроінтеграції: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної онлайн-конференції* (Івано-Франківськ, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 19-20 травня 2022 р.) / Упор. Т. Качак. Івано-Франківськ, 2022. С. 182 – 186.
11. Качак Т. Б. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх учителів у процесі літературної освіти. *Електронний збірник наукових праць ЗОІППО*. 2022. № 5 (52). https://www.zoippo.zp.ua/pages/publications/el_gurnal/pages/vip52.html#top%202
12. Blyznyuk T. Formation of teachers' digital competence: domestic challenges and foreign experience. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University. Scientific edition. Series of Social and Human Sciences*. 2018. Vol. 5, No 1, doi: 10.15330/jpnu.5.1.40-46
13. Budnyk O. Innovative Competence of a Teacher: best European Practices. *Journal of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University*. 2019. Vol. 6, No 1, pp. 76 – 89. doi:10.15330/jpnu.6.1.76-89.